

K 46109901 : สาขาวิชาภาษาเขมร

คำสำคัญ : คำเรียกสี / โครงสร้างไวยากรณ์ / ภาษาเขมร

สมเกียรติ วัฒนาพงษากุล : สีในภาษาเขมร: การรับรู้และโครงสร้างทางไวยากรณ์ (Color in Khmer: Perception and Grammatical Constructions) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: ผศ. ดร. อรพรรณ บุญยฤทธิ์ และ ศ. ดร. สุวิไล เปรมศรีรัตน์. 240 หน้า. ISBN 974-464-290-4

งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์คำเรียกสีและการรับรู้สี คำเรียกสีกับโครงสร้างทางไวยากรณ์ และคำเรียกสีกับคำขยาย ในภาษาเขมรมาตรฐานและภาษาเขมรดั้งไทย

ผลการวิเคราะห์คำเรียกสีและการรับรู้สี พบว่า ภาษาเขมรมาตรฐานและภาษาเขมรดั้งไทยมีคำเรียกสีพื้นฐาน 5 คำเท่ากัน ตามทฤษฎีวิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานของ Berlin และ Kay (Berlin and Kay 1969) และจากการวิเคราะห์การสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐาน พบว่า ภาษาเขมรมาตรฐานและภาษาเขมรดั้งไทยมีกลวิธีการสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐาน 4 วิธี ได้แก่ 1) การใช้คำเรียกสีของเฉพาะเป็นคำเรียกสี 2) การประสมคำเรียกสีกับคำเรียกสี 3) การใช้หน่วยขยายประกอบกับคำเรียกสี และ 4) การยืมคำศัพท์จากภาษาอื่นมาใช้เป็นคำเรียกสี ผลการวิเคราะห์การรับรู้สีสะท้อนให้เห็นถึงความคล้ายคลึงกันในการรับรู้สีพื้นฐานของภาษาเขมรทั้งสองถิ่น โดยผู้บอกภาษาเขมรมาตรฐานและภาษาเขมรดั้งไทยระบุขอบเขตสีพื้นฐานและเลือกใจกลางสีพื้นฐานได้ใกล้เคียงกัน

จากการใช้ทฤษฎีแทกมีนิค (Tagmemics) ในการวิเคราะห์คำเรียกสีกับโครงสร้างไวยากรณ์ พบว่า คำเรียกสีในภาษาเขมรมาตรฐานและภาษาเขมรดั้งไทยปรากฏในหน่วยไวยากรณ์ (Grammatical Unit) ได้ 2 หน่วย คือ โครงสร้างนามวลี ซึ่งจำแนกได้อีก 3 ประเภท คือ 1) โครงสร้างนามวลีที่คำเรียกสีเป็นคำคุณศัพท์ตัวเดียว 2) โครงสร้างนามวลีที่คำเรียกสีปรากฏร่วมกับคำคุณศัพท์อื่นๆ และ 3) โครงสร้างนามวลีที่คำเรียกสีปรากฏในอนุพจน์ (clause) ที่ซ้อนอยู่ในวลี และโครงสร้างกริยวลี ซึ่งจำแนกได้อีก 2 ประเภท คือ 1) คำเรียกสีที่ปรากฏในตำแหน่งกริยาของภาคแสดง และ 2) คำเรียกสีที่ปรากฏเป็นส่วนเติมเต็มของกริยา เมื่อวิเคราะห์คุณสมบัติของคำเรียกสีแล้ว พบว่า คำเรียกสีมีคุณสมบัติในหน่วยไวยากรณ์ (Grammatical Unit) 4 ลักษณะ คือ 1) คุณสมบัติในการเป็นคำขยายคำนาม 2) คุณสมบัติในการเป็นคำกริยากรรมย่อย 3) คุณสมบัติในการเป็นคำนาม และ 4) คุณสมบัติในการเป็นส่วนเติมเต็มของกริยา (Verbal Complement)

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำขยายคำเรียกสี พบว่า คำขยายแต่ละคำในภาษาเขมรมาตรฐานและภาษาเขมรดั้งไทยมีส่วนประกอบย่อยทางความหมายแตกต่างกันไป นอกจากนี้ เมื่อวิเคราะห์การเกิดคู่กันของคำขยายกับคำเรียกสีแล้ว คำขยายในภาษาเขมรมาตรฐานและภาษาเขมรดั้งไทย อาจจำแนกได้ 3 ประเภท คือ 1) คำขยายที่เกิดคู่กับคำเรียกสีได้ทุกสี 2) คำขยายที่เกิดคู่กับคำเรียกสีได้หลายสี และ 3) คำขยายที่เกิดคู่กับคำเรียกสีเฉพาะสี

K 46109901 : MAJOR : KHMER LANGUAGE

KEY WORD : COLOR TERMS / GRAMMATICAL CONSTRUCTIONS / KHMER LANGUAGE

SOMKIAT WATANAPONGSAKUL : COLOR IN KHMER: PERCEPTION AND GRAMMATICAL CONSTRUCTIONS. THESIS ADVISORS : ASST. PROF. ORAWAN BOONYARITH, Ph.D., AND PROF. SUWILAI PREMSRIRAT, Ph.D. 240 pp. ISBN 974-464-290-4

The purpose of this research is to analyze the color terms and color perception, grammatical constructions that color terms can occur, and modifiers of color term in the Standard Khmer and Northern Khmer dialects.

The results of this research show that there are five basic color terms in Standard Khmer and Northern Khmer dialects based on the theory of evolution of basic color terms by Berlin and Kay (1969). There are four types of coining of the non-basic color terms in both dialects: 1) using specific nouns as color terms, 2) compounding two color terms, 3) modifying color terms with modifiers of color term, and 4) using loanwords as color terms. The result of color perception shows that Standard Khmer and Northern Khmer speakers similarly perceive the boundaries and foci of the basic color terms.

The Tagmemics is used to analyze grammatical constructions of color terms. It is found that the color terms in Standard Khmer and Northern Khmer dialects can occur in two grammatical units: noun phrases and verb phrases. Color terms can occur in three positions in noun phrase constructions: 1) the color terms occur as the only one adjective, 2) the color terms co-occur with other adjective, and 3) the color terms occur in embedded clauses in noun phrases. Color terms can occur in two positions in verb phrase constructions: 1) the color terms occur as intransitive or descriptive verbs, and 2) the color terms occur as verbal complement. There are four functions in grammatical unit of color terms in both dialects: 1) noun modifiers, 2) intransitive or descriptive verbs, 3) noun, and 4) verbal complements.

As for the semantics of modifiers of color term in Standard Khmer and Northern Khmer dialects, the modifiers are composed of various semantic features. Moreover, the analysis of collocation of the modifiers and color terms shows that there are three classes of the modifiers: 1) the modifiers can collocate with all color terms, 2) the modifiers can collocate with some color terms, and 3) the modifiers can only collocate with one color term.